

naroda! Isti frančiškani, ki, kakor znano, nimajo nikakega lastnega premoženja, zidajo zdaj novo cerkev na Viču. Umetniška dela so že oddana. Slikarsko delo je izročeno tistemu gospodu Kastnerju, ki je slikal poleg frančiškanske cerkve še obilo drugih cerkev na Slovenskem, tistemu Nemcu, ki uživa toliko zaupanja pri naših cerkvenih objastih, a je v resnici le umetniška ničla. Stroške za to zgradbo je prevzel — slovenski narod! Pa tudi sv. Petra župnija se je vestno potrudila, da je onespodobila svojo cerkev, in mislim, da tisočaki, v ta namen izdani, tudi niso malenkost. Da izkažem še stolni župniji svoje ponižno priznanje, se spominjam predlanskega oznanila s tamošnje prižnice, po katerem je bilo nujno treba 70.000 K za restavriranje cerkve, to je za čiščenje Quaglijevih fresk in nadomestitev starega mehkoleskečega zlata na okraskih z novim. Brezdvomno se bo potrebna vsota tudi nabrala — dal jo bo slovenski narod. Še mnogo, mnogo drugih zgledov narodne požrtovalnosti bi mogel navesti, pa mislim, da sem z navedenimi dokazal že dovolj prepričevalno svojo trditev.

O, slovenski narod je radodaren! Kako bi ne daroval tudi zdaj primeroma tako skromne vsote za resnično važno umetniško priredbo, ki utegne postati trajnega pomena za bodočnost slovenske umetnosti in za umetniški razvoj naroda samega!

Ne dvomim, načrt slovenske umetniške galerije se uresniči, s sodelovanjem naroda se bo uresničil!

Slavni občinski svet, ki je storil prvi korak za ustanovitev slovenske umetniške galerije s tem, da je prvi blagovolil votirati v ta namen letnih 2000 K, naj častno izvrši svojo nalogo in tako omogoči, da se še prihodnjega leta razpostavi zbirka, vsaj kakih 20 do 30 izbranih umotvorov slovenskih umetnikov, kot temelj slovenske umetniške galerije, na katerem se bo potem dalje delalo!

Predno sklenem, hočem opozoriti še na neko slučajnost, ki bi utegnila pospešiti ustanovitev slovenske umetniške galerije. Kakor znano, bi se bila imela v proslavo šestdesetletnega vladanja Njega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. 1. 1908. prirediti na Dunaju „jubilejska razstava“, katere bi se bili — mimogrede omenjeno — udeležili oni slovenski umetniki, ki so sodelovali lansko leto na „avstrijski razstavi v Londonu“. Misel na „jubilejsko razstavo“ se je sicer v zadnjem času opustila, nadomestila pa se je z nekim drugim projektom, namreč z zgradbo stalnega tehničnega muzeja. Ali bi ne bilo jubilejno leto 1908. tudi za Slovence ravno pravi čas za ustanovitev, oziroma otvoritev slovenske umetniške galerije?

Prepričan, da bo blagovolil slavni občinski svet uvaževati moj načrt glede slovenske umetniške galerije in rešiti v najkrajšem času to važno zadevo, sem mu vsekdar in v vsakem oziru na razpolago.

Med revijami

Cankarjeva drama „Nioba“. — V „Brankovem Kolu“ čitamo na strani 571. tole vest: „Ugledni slovenski književnik Ivan Cankar piše novo socialno dramo v 5 dejanjih, z naslovom „Nioba“, ki je zanjo zajel snov iz velikomestnega življenja. Cankar namerava, to svojo dramo prevesti v nemščino in jo izročiti upravi dunajskega dvornega gledišča, kjer se bo vršila prva predstava.“ *Dr. J. T.*

„Savremenik“ („Mjesečnik društva hrv. književnika“) se je v tekočem, svojem drugem letu popel res do višine prave revije, kakršne imajo veliki narodi. Že iz

zunanjih ozirrov zasluži samo ob sebi priznanje za to, da je sotrudnikom mogoče vsak mesec napolniti 64 strani slovarske osmerke z resnim štivom. Ko smo prejeli prvi zvezek, debel in bogato opremljen, smo ga ogledovali prav tako s priznalnim zavzetjem, kakor smo skeptično pričakovali njega naslednikov. A prihajali so zvezek za zvezkom in nasledniki so vredni prednikov.

Vse ne bo v reviji ugajalo nikomur; to je ob pestrosti vsebine in ob toliki razliki v zmožnostih in v spretnosti pisateljev ter ob tolikih razpotjih v prepričanju posameznikov nemogoče. To pa moramo listu vsi priznati: njegova pisava je ognjevita, pa tudi dostojna, in kar je pri revijah poglavitno: svoj program izvaja „Savremenik“ dosledno in, če treba, brezobzirno. S programom kot takim pač mnogi ne bodo zadovoljni; a kdor ima svoje prepričanje, ga ve spoštovati tudi pri drugih, dasi ga ne odobrava.

Tako strogo po enotnih načelih se more „S.“ vesti zato, ker to leto ni več „letopis“ „Društva hrvaških književnikov“, ampak je že „slobodan časopis, popolno neovisan o društvu“. Za njegovo štivo je odgovoren urednik, a ne društvo. Glavne točke njegovega programa so te: „Savremenik bo odslej služil procesu osvobodjanja. I narod i književniki naj se čutijo svobodne. Svoboda daj polet naši umski moči, daj nam sredstev, da uredimo svoje življenje, kakor pristoja prosvetljenemu človeku našega veka... V umetniškem oziru bo služil „Savremenik“ samo onim književnim strujam, ki jim je prvi cilj tesni stik z življenjem — brez posredovanja s sredstvi, ki so za umetnost irelevantna.“ Pri ocenjevanju hoče uveljavljati list kot prvi moment ne estetiko, ampak psihologijo.

Med sotrudniki so poleg urednika dr. Branimira Livadića npr. dr. A. Tresić-Pavičić, dr. M. Domjanić, P. Petrović, Vl. Lunaček, P. Budmani, J. Kosov, B. Vodnik, Vl. Nazor, M. Marjanović, Fr. Hrčić, dr. M. Lisičar, Natko Nodilo, dr. L. knez Vojnović, A. Milčinović, dr. Gj. Körbler, dr. P. Tomić, dr. E. Miler in dr. — Med njimi je tudi naša rojakinja Zofka Kveder-Jelovšek, ki je spisala že za 1. številko Gregorčiču v spomin fulminanten članek.

Listek je zelo bogat in se ozira res na vse kulturne težnje, domače in tuje, v točnih ocenah in poročilih. — Nekaj prostora pobira tudi polemika; želeli je, da bi se ta, že itak hvalevredno skromni oddelek skrčil še bolj. — List prinaša včasih odlične moške tudi naslikane.

Dr. Jos. Tominšek.

Listnica uredništva. Gospod W. v Ljubljani. Grozno ste nas uščipnili res v svojem zadnjem pismu. Kar vili smo se bolečine. V tolažbo nam je Vaše zagotovilo, da nam ne pošljete nobenega rokopisa več, dokler Vas ne poprosimo zanj! Nadejamo se, da ostanete mož beseda! — Gospod Kvirin Sivec. Pravo spoznanje je dobro znamenje in prvi korak do napredka. Prav slutite: v Vaših pesmih je še mnogo mladostnega, nezrelega! Učite, vežbajte se in potem pridite zopet! In to si zapomnite: Kdor ni izviren po vsebini, mora biti izviren vsaj po obliki! — Gospod Hovski. Vaših črtic ne moremo natisniti. Sicer pišete gladko, a take stvari dandanes ne zanimajo več.

Popravek. Na strani 440. je čitati v pesmi „Kam“: to sladko srečo opojnih dni, a ne to sladko vrečo